

Jaargang 9, winter 2023/2024
Verkoopprijs € 1,95

Natuurhus

Almelo

Foto en tekst: Mirna Jansen, IVN Almelo

Schaatsen bij Dakhorst

Het was een heerlijke winterse middag. Tijd voor een frisse neus. Deze keer bezocht ik de omgeving richting het Dakhorst nabij Wierden. Wie kent het niet ondertussen, normaliter een geweldige leefomgeving voor vele (water-) vogels. Nu, hartje winter, had de waterbuffer een dikke ijslaag. Wandelend langs de Exosche Aa volgde ik het pad rond het Dakhorst, genietend van de witte, winterse omgeving én het publiek dat volop aan het schaatsen was. Het waren even andere vogels die aan mij voorbij 'vloegen'. Met het ondergaan van de zon togen vele schaatsers huiswaarts, de laatsten lieten zich met de laatste zonnestralen mooi vangen.

Heb je een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op via info@natuurhusalmelo.nl.

Contact Stichting Natuurhus Almelo:

Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Dagelijks geopend van 10.00 - 17.00 uur. Telefonisch bereikbaar tijdens openingstijden: 0546 451 483

Emailadressen Natuurhus Almelo

Algemeen mailadres (webmaster):	info@natuurhusalmelo.nl Tel.: 0546-812849
Bestuur stichting Natuurhus Almelo (secretariaat):	secretaris@natuurhusalmelo.nl
Doepark de Hagen:	park@natuurhusalmelo.nl
Foto's en artikelen voor het Natuurhusmagazine:	redactie@natuurhusalmelo.nl
Aanmelden van vrijwilligers:	vrijwilliger@natuurhusalmelo.nl
Natuur- en milieueducatie scholen:	onderwijs.ivn.almelo@gmail.com
Jeugdactiviteiten Scharrelkids:	scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com
Groene visite:	groenevisite.ivn.almelo@gmail.com
Adreswijzigingen en aanmeldingen vrienden:	administratie@natuurhusalmelo.nl

Tussentijds op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen? Abonneer je op de digitale nieuwsbrief van de Stichting Natuurhus Almelo. Aanmelden kan via info@natuurhusalmelo.nl, 0546 812 849. Of kijk op: www.natuurhusalmelo.nl.

Colofon:

Het Natuurhusmagazine is een gezamenlijke uitgave van: AstronA, Imkersvereniging 't Iemenschoer, IVN, Groei & Bloei, KNNV en NIVON

Oplage: 900 exemplaren

Uitgave: winter 2023

Redactiewerkgroep: Geesje Vinke - Edwin Sarink - Annemarie van Hofwegen - Ellen Rodenstein - Yvonne Kuiphuis - Ron Poot

Eindredactie: Maartje Ahne, StraC Communicatieadvies

Vormgeving: Jos van het Reve, Weidevogel.nl

Drukwerk: Blad.nl

Heb je een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op via info@natuurhusalmelo.nl. Sluitingsdatum kopij voor het volgende nummer is 15 januari 2024.

Lid worden?

Aanmelden of afmelden kan via de ledenadministratie van uw vereniging:

- AstronA: info@astrona.nl
- Groei & Bloei: info@almelo.groei.nl
- 't Iemenschoer: iemenschoeralmelo@gmail.com
- IVN: secretariaat.ivn.almelo@gmail.com
- KNNV: secretaris@twenthe.knnv.nl
- NIVON: info@nivonalmelo.nl

Inhoud

Inhoudsopgave

Bestuur ... Ab Bent (Stichting Natuurhus Almelo)	4
Oogstfeest ... Hannie Snel (NIVON)	6
Expositie 'Op goede voet met de aarde' ... Ineke van den Berg (IVN)	7
NME activiteiten voor kinderen in Natuurhus ... Tini Dekker, natuur- en milieueducatie (NME)	8
Fototip: Warme winterkleuren ... Ron Poot (KNNV)	9
Vrijwilligers gezocht voor Doepark de Hagen ... Piet Entius, parkwerkgroep (Stichting Natuurhus Almelo)	10
Gekraagde aardster ... Ron Poot (KNNV)	11
Gezoem ... Ellen Rodenstein ('t Iemenschoer)	12
De sterrenhemel in de wintermaanden ... Edwin Sarink (AstronA)	16
Tuincoaches in Almelo ... Elizabeth Luitsz (Groei & Bloei)	22
Activiteitenkalender	20
Najaarsactie Groene Loper kleurt Almelo groener ... Angelien Hoppen (Groene Loper Almelo)	24
Concert in Natuurhus Almelo ... Ynke Bron en Anja Lankamp (Stichting Natuurhus Almelo)	26
Scharrelkids ... Florinda te Riele (IVN Almelo)	27
Productie van puur en eerlijk voedsel ... Loes van de Bos (Herenboeren)	28
Stichting Boerderijeducatie ... Miriam ten Velde (Stichting Kiekeboer'n en Boerderijeducatie Nederland)	30
IJzerhard ... Wiepke van de Vliet (IVN Almelo)	32
Peter Mirrer, verwondering en nieuwsgierigheid ... Jenny van Dorsten (IVN Almelo)	36

Kom heerlijk genieten in onze groene oase van al het lekkers dat we met liefde voor je bereiden.
Voor de kinderen is er een waterspeelplaats in ons Doepark waar ze zich helemaal kunnen uitleven.

2023

wat een jaar!

Ab Bent, Stichting Natuurhus Almelo

Het jaar 2023 loopt bijna ten einde. Al weer een jaar voorbij. Wat gaat de tijd snel. Je vraagt je steeds af, waar komt dat door. Zou het te maken hebben met de vele activiteiten, die we in het Natuurhus en Doepark hebben georganiseerd? Het ene is nog maar net achter de rug en de voorbereidingen voor de volgende activiteiten staan al weer voor de deur.

<< Foto gemaakt tijdens het Oogstfeest

Op het moment van schrijven, denk ik met veel voldoening terug aan het Oogstfestival van begin oktober. Wat een mooie gebeurtenis. Natuurlijk, want het weer was prima. Het enthousiasme van de vele vrijwilligers en andere helpers, was hartverwarmend.

En het enthousiasme sloeg over op de vele bezoekers en aanbieders in de kramen. Wat een positieve reacties! Onze stadsomroeper schatte rond de 5.000 bezoekers. Al met al een super geslaagd evenement.

Veel belangstelling

Overigens hebben alle activiteiten, die de Stichting Natuurhus Almelo samen met de verenigingen heeft georganiseerd dit jaar, veel belangstelling gehad. We hebben goed en duidelijk ons groene verhaal over kunnen dragen. Denk daarbij aan de Lentefair, Fête de la Nature en de verschillende exposities in het Natuurhus. Ook aan de verdere naamsbekendheid is gewerkt: interessante lezingen, maandelijkse eetcafés, activiteiten voor kinderen. Zowel Scharrelkids als de Groene Visite kunnen rekenen op een toenemende belangstelling.

Vaste grond onder de voeten

Sinds de opening van het Natuurhus in het najaar van 2021 hebben we vaste grond onder de voeten gekregen. Dat is vooral dankzij de inzet van de vele enthousiaste vrijwilligers. Het bestuur van Stichting Natuurhus Almelo is daar bijzonder trots op en ook alle vrijwilligers mogen daar terecht erg trots op zijn. We hebben onze plek in de Almelse gemeenschap verworven, hoe mooi is dat! Een goede basis om in de toekomst mee verder te gaan.

Solide basis

Als penningmeester kijk ik natuurlijk ook voortdurend naar de financiële kant van de zaak. Ook daar hebben we een solide basis neergelegd. Een mooi fundament om in de toekomst het Natuurhus en het Doepark verder uit te bouwen en nog meer glans te geven.

Nieuwe jaar voor de deur

Het jaar 2023 is bijna ten einde en het nieuwe jaar staat voor de deur. De komende tijd even wat gas terug nemen en genieten van de kleine dingen om ons heen, samen met iedereen, die ons dierbaar is.

Ik wens jullie allen fijne en vredige feestdagen.

welkoop
verstand van tuin & dier

Hét adres voor
tuin & dier

Almelo www.Welkoop.nl

Oogstfeest

Hannie Snel, NIVON

Op zondag 8 oktober 2023 vond rond het Natuurhus het oogstfeest plaats. Het was inderdaad een feest. Er was van alles te zien en te beleven, in en buiten de kraampjes die in het Doepark waren opgesteld. Dankzij de goede organisatie (je kon bijna niet anders verwachten), verliep alles als een trein.

De vele bezoekers genoten zichtbaar van alles wat werd geboden. Bovendien werkte het weer goed mee. En alle aangesloten verenigingen waren vertegenwoordigd. Zo ook het NIVON. Het was niet zo verwonderlijk dat veel bezoekers bij de NIVON kraam wilden weten wat dat nu eigenlijk voor een organisatie is. Sommigen wisten wel dat er eerst een vestiging aan de Smetanastraat was, maar daar hield het wel mee op.

Gelukkig konden de kraamhouders het prima uitleggen. Het NIVON is een landelijke vereniging die al bijna 100 jaar bestaat. Kenmerkende steekwoorden zijn: eerlijk, groen, sociaal en verdraagzaam.

Bij de landelijke vereniging horen de natuurvriendenhuisen en kampeerplaatsen. Het dichtstbijzijnde natuurvriendenhuis is Krikkenhaar in Bornebroek. Daarnaast heeft NIVON afdelingen. Almelo is daar één van.

De afdeling is niet heel groot, zodat er geen scala aan activiteiten aangeboden kan worden. Toch beleven veel mensen plezier aan deze activiteiten, zoals schilderen, handwerken, quilten, fietsen, wandelen, eetcafé en de leeskring. Daarnaast is het ook mogelijk om aan de activiteiten van de afdeling Hengelo mee te doen.

Alle activiteiten vinden nu plaats in of vanuit het Natuurhus. Dat is een geweldige plek voor onze activiteiten. Tijdens het oogstfeest hebben we veel mensen meer informatie over het NIVON kunnen geven. De kraam nodigde daarvoor uit, met het prachtige boekje dat direct de aandacht trok, het mooie quiltwerk en de verrassende schilderijen.

Heeft u belangstelling voor een activiteit? U bent van harte welkom. Kijk voor meer informatie op info@nivonalmelo.nl.

Expositie

'Op goede voet met de aarde'

Ineke van de Berg, IVN Almelo

Als u dit leest is het gedeelte van de duo expositie "Op Goede Voet met de Aarde" in het Natuurhus waarschijnlijk alweer opgeruimd om plaats te maken voor kerstversieringen en dergelijke. Voor het andere gedeelte van de expositie kunt u nog terecht in het Stedelijk Museum Almelo tot 6 januari 2024.

In het nieuwe jaar is er weer ruimte voor nieuwe exposities in het Natuurhus. In de zomeruitgave van dit magazine hadden wij aangegeven, dat we er altijd voor willen zorgen dat de muren in de zaal de AA mooie kunst laten zien. Om dit te kunnen realiseren hebben we diverse collecties nodig.

Daarom deze oproep: Bent u of kent u iemand die mooie items maakt, passend bij het concept van het Natuurhus,

die opgehangen kunnen worden? Dan houden wij ons aanbevolen. Ook een themacollectie is leuk, zoals seizoenen en feesten.

Via het mailadres expositie@natuurhusalmelo.nl kunt u dit aan ons laten weten. Stuur een foto mee, want dat geeft alvast een beeld! Dan nemen wij contact met u op, om te kijken of we afspraken kunnen maken.

Mediator | Trainer | Coach

www.HanRottink.nl | 06 20439985

Samenwerking is de sleutel tot succes van een organisatie, project of team.

Met training, coaching en mediation ondersteunt **Han Rottink** organisaties in hun ontwikkeling, teams in hun teamprocessen en individuele mensen in hun persoonlijke groei.

"Alleen ga je sneller, samen kom je verder"

NME activiteiten voor kinderen in Natuurhus

Tini Dekker, natuur- en milieueducatie (NME)

Elke schoolvakantie organiseert de NME-groep een activiteit voor kinderen van 8 - 12 jaar in en rond het Natuurhus.

3 januari 2024: Uilen

In de kerstvakantie gaan we met elkaar kijken naar verschillende uilen en leren we van alles over hun leefgewoonten. Heb je ooit wel eens een braakbal van een uil uitgeplozen? Je vindt er botjes en schedeltjes van muizen en andere kleine dieren in. Spannend!

28 februari 2024: Insecten

In de voorjaarsvakantie gaan we kijken naar verschillende insecten. Hoe zien ze eruit, wat zijn de verschillen, kunnen we ze tekenen. En we gaan een observatiekastje maken waarin je in de lente en de zomer zelf kunt kijken hoe de insecten leven.

1 mei 2024: Natuurfotografie

In de meivakantie gaan we samen kijken hoe we mooie foto's kunnen maken in de natuur. Een echte workshop natuurfotografie. Neem je zelf een mobieltje of fototoestel mee om de foto's te maken?

Juni 2024: Nationale slootjesdagen

In de 2e week van juni zijn weer de nationale slootjesdagen. Natuurlijk gaan we in die week ook weer met schepnetten op zoek naar waterdiertjes.

En de zomervakantie start met een expeditie door het Doepark.

Maandelijks activiteiten op donderdagmiddag

Voor de jongere 4-7 jaar kinderen is er één keer per maand op donderdagmiddag van 15.00 - 16.30 uur een activiteit in en rond het Natuurhus samen met de kinderen van BSO High Five. Houd de agenda van het Natuurhus dus in de gaten voor de exacte data en activiteiten.

Vrijwilligers gezocht voor Doepark de Hagen

Piet Entius, parkwerkgroep Stichting Natuurhus Almelo

In de binnenstad van Almelo is door de verschillende natuurverenigingen een prachtig natuurpark gereali-seerd: het Doepark de Hagen. Hier kunnen kinderen in een natuurlijke omgeving zich prima vermaken. Ook voor volwassenen is het hier goed vertoeven. Bijvoorbeeld heerlijk op het terras genieten van een hapje en/of een

drankje. Maar de speelplek, de moestuin en het park hebben onderhoud nodig. Daarom zoekt de parkwerk-groep mensen die graag bezig zijn in de open lucht / in de natuur om ons te helpen bij het onderhoud hiervan. Heeft u een paar uurtjes over in de week? Meld u aan als vrijwilliger bij het Natuurhus.

- Reinigingsproducten
- Materialen
- Machines

VRIELINK CLEAN.nl

Fototip: Warme winterkleuren

Ron Poot, KNNV

Bij fotograferen in de winter hoop je natuurlijk op mooie sneeuwlandschappen en berijpte bomen. Helaas, die momenten zijn tegenwoordig zeldzaam en als je daarop wacht, kom je misschien niet eens aan fotograferen toe. Niet getreurd, er is veel meer te beleven in de winter dan sneeuw en ijs. De winterse natuur is niet alleen maar koud en grijs, integendeel, er zijn juist prachtige warme kleuren te ontdekken.

In het bos vind je soms oude dode stammen. Gelukkig worden deze niet meer opgeruimd en dat is goed voor het bosleven en de natuurfotograaf. Zo'n kale stam zit vaak vol mooie patronen en kleuren. Door de hoge luchtvochtigheid van het seizoen zijn de kleuren extra verzadigd en intens. Daardoor doen de kleuren niet koud, maar juist warm aan. Dat kun je best gebruiken als de temperatuur niet zo hoog is.

Van dichtbij zijn de stammen met hun lijnenspel soms net abstracte schilderijen. Een dood blad dat op de stam vastkleeft of een zwam die er groeit, kan een verrassend detail opleveren. Kijk ook eens naar de zaagsnedes van stapel omgezaagde boomstammen. Ze zitten vaak vol zwammen, met allerlei kleuren en grillige vormen. Samen met jaarringen, een bijzonder geheel.

Ook het dode blad op de grond is een goed foto onderwerp. Je staat ervan te kijken hoeveel kleur er nog in zit. Naarmate de bladeren ouder worden en verrotten verdwijnt de kleur, maar soms blijven er prachtige bladskeletten over met een ragfijn nervenpatroon. In het vochtige jaargetijde zijn mossen en korstmossen op hun mooist. Sommige mossen vormen al sporenkapsels en voor de macrofotograaf zijn dat prachtige onderwerpen.

Tenslotte: niet alleen de dode bomen, maar ook de levende bomen zijn in de winter fantastisch. De schors van een douglas, een den of een plataan, ze zijn rijk aan allerlei structuren en aardtinten. Blijft dus niet wachten op de sneeuw, maar trek er ook op uit op een ogenschijnlijk grauwe dag en ga op zoek naar de verborgen warme winterkleuren in het bos.

Veel plezier!

<< Foto is gemaakt door Mirna Jansen en laat een prachtige honingbij (werkster) in al haar facetten zien.

Al in 1901 dacht de Engelsman Frederic Sladen dat de Nasonovklier een rol speelde bij het terugvinden van de korf door gedesoriënteerde bijen.

Darrenferomoon

Darren produceren geurstoffen die andere darren aantrekken. Dit feromoon speelt daarmee een belangrijke rol bij vorming van de 'darrenwolken' waarin paringen met maagdelijke koninginnen plaatsvinden.

Dufourklierferomoon/ eimarkeringsferomoon

Deze klier bevindt zich in de vagina van de koningin en geeft stoffen af waardoor de werksters de door de koningin gelegde eieren kunnen onderscheiden van eieren die afkomstig zijn van werksters. Op grond van dit onderscheid worden de meeste eieren die zijn gelegd door werksters uit de raten verwijderd.

Bijzonder is dat in moerloze volken de Dufourklier van werksters geurstoffen gaat produceren die veel meer lijken op de geurstoffen van een gezonde koningin. Daardoor worden in moerloze volken de eieren die door werksters zijn gelegd niet langer opgeruimd.

Voetafdrukferomoon

Deze geurstof heeft bij werksters een rol bij de zoektocht naar bloemen die nectar geven. Het voetafdrukferomoon versterkt het effect van het Nasonovferomoon. Het voetafdrukferomoon, dat door de koningin op de raten waarop ze loopt wordt achtergelaten, bestaat uit een olieachtige substantie die door de tarsi (de tarsi is de 'voet' van de bij) wordt geproduceerd. Het onderdrukt de aanmaak van koninginnendoppen en daarmee de zwerm drift. Hoe ouder de koningin, des te minder zij dit feromoon produceert en dus hoe groter de kans op zwermgedrag.

Fourageerferomoon

Dit feromoon, ethylolfaat, wordt door de haalbijen uitgescheiden. Dit stelt bij werksterbijen de overgang van broedzorg- naar haalbij uit. Hierdoor wordt de verhouding tussen aanmaak en verzorging van broed en de toevoer van nectar en pollen automatisch in balans gehouden.

Koninginmandibulair (=monddeel) feromoon

Dit feromoon wordt alleen uitgescheiden door de koningin en heeft een enorm effect op het functioneren van het volk, zoals:

[vervolg op pagina 14](#)

Communicatie via

feromonen of een dansje

Ellen Rodenstein, 't Iemenschoer

Communicatie, daarbij gebruiken wij mensen heel veel woorden. En ja, ook plaatjes en geur zijn onderdeel van communicatie. Beelden zeggen immers meer dan duizend woorden en met geur kun je mensen en/of dieren verleiden of verjagen! Daarbij speelt de vertaling van wat wij zien, horen en voelen bij elk individu, mens of dier, een grote rol. Een interessant en ingewikkeld proces met soms verrassende uitkomsten.

Honingbijen gebruiken hun feromonen het meest om te communiceren. Dat zijn chemische cocktails die uit de over het lichaam aanwezige klieren vrijkomen. De honingbij bezit vijftien van deze klieren. Hierna de beschrijving van soorten feromonen.

Alarmferomoon

Dit feromoon komt van de Koschevnikovklier, vlakbij de angel. Het bestaat uit een mix van meer dan veertig chemische stoffen, waarvan de meeste vluchtig zijn. Dit geursignaal is de minst specifieke van alle feromonen.

Het komt vrij wanneer de bij steekt en het zet andere werksters aan om ook te steken. Dat je wordt gestoken en er vervolgens meer bijen steeklustig worden, heeft menig mens waarschijnlijk wel eens aan den lijve ondervonden.

Nasonovferomoon

Dit feromoon wordt met name bij het stertselen door werksters geproduceerd. Dit is bedoeld voor de oriëntatie van andere bijen en om volksgenoten te lokken. Het is een van de eerst ontdekte feromonen. Iedere imker herkent de wat bloemige geur die wordt geproduceerd door deze klier op het achterlijf, de rug, van werksters.

- Het onderdrukt de ontwikkeling van het ovarium van werksters,
- Het trekt darren aan tijdens de bruidsvlucht,
- Het houdt de zwermtros bij elkaar en
- Het houdt (samen met vier aanvullende geurstoffen afkomstig van, opmerkelijk, verschillende klieren) werksters bijeen in de 'hofhouding'.

Broed (herkennings) feromoon

Dit feromoon, bestaande uit tien verschillende vetzuursters en geproduceerd in de speekselklieren van de larven, heeft een groot aantal effecten. Het onderdrukt de ontwikkeling van ovaria in werksters, het wordt gebruikt om werksterlarven van darrenlarven te onderscheiden, het heeft effect op de taakverdeling tussen de werksters etc. Werksters die aan dit feromoon worden blootgesteld, worden eigenlijk geheel andere bijen. Het gedrag en de werking van de klieren veranderen, waardoor het voedsel voor de larven verandert. Deze veranderingen berusten op veranderingen in de hersenen. Afhankelijk van de leeftijd van werkster wordt in de hersenen de broedzorgfunctie (in jonge bijen) of die van haalbij (bij oudere bijen) extra 'aangezet'.

Bijendans

Daarnaast kunnen honingbijen ook elektrische signalen afgeven die andere bijen kunnen voelen met hun bewegingsgevoelige haren. En, zoals in bijen geïnteresseerden

wel weten, communiceren bijen ook middels een bijendans om de locatie van een voedselbron aan te geven. Een haalbij doet dan verticaal een dansje op de raat en de andere bijen proberen uit de dansbewegingen de richting van de voedselbron vast te stellen. Maar het is donker in de bijenkast. Als je niet kunt zien hoe ze danst dan kun je haar bewegingen alleen maar 'zien' door haar tijdens de dans aan te raken. Dat doet de bij door de voelsprietten op de buik van de danser te leggen, terwijl de danser letterlijk helemaal losgaat! De bijen moeten de bewegingen van de danser ontcijferen, zodat zij de voedselbron kunnen vinden. Een kunst waar je leven van kan afhangen!

Stel je eens voor, dat je zelf op een dansvloer in het donker staat en je de bewegingen van je dansende partner moet interpreteren. De een is daar beter in dan de ander en soms lukt het helemaal niet. Maar misschien heb je geluk en bezit je een natuurlijke aanleg om in het donker te communiceren of wil je deze wijze van communiceren aanleren. Soms is het een aangeboren aanleg en zo nodig kun je je bij een dansschool melden maar de 'connectie' en 'elkaar lezen' ontstaat natuurlijk in de praktijk.

Uit onderzoek bij honingbijen blijkt in ieder geval dat als er maar genoeg tijd is, er over generaties heen een bijenselectie ontstaat die kundig is geworden in het ontcijferen van dansboodschappen. Het uitzicht op de toekomst ligt in het nu.

Foto honingbij, gemaakt door Loes van den Bos

Gekraagde aardster

Ron Poot, KNNV

Je denkt niet meteen aan een paddenstoel als je de gekraagde aardster vindt. Eerder aan een gevallen ster die ergens langs een bospad terecht is gekomen. Toch is het wel degelijk een zwam, die opvalt door zijn bijzondere vorm.

De gekraagde aardster bestaat uit een bolvormig deel in het midden, die doet denken aan een stuifzwam. Daar vormt hij de sporen. Bij rijpheid ontstaat er een opening aan de bovenkant waar de sporenwolkjes uit ontsnappen. Als een vulkaan met een kratermond. Kenmerkend voor de soort is dat de opening franjeachtig gewimperd is.

Rondom de bolvormige zwam zit een extra laag, die in de loop van de tijd naar buiten omkrult en in slippert uiteenbarst. Zo ontstaat de stervorm waar deze zwam zijn naam aan te danken heeft. Vaak (niet altijd) zit rond het bolletje een extra rand, de kraag. Vandaar de soortnaam: gekraagde aardster.

Aardsterren groeien op de grond. Het zijn saprofieten. Dat wil zeggen dat ze leven van dood plantenmateriaal.

De gekraagde aardster is niet zeldzaam, je kunt hem vinden in parken en bossen, zoals het Gravenbos en het Nijreesbos. Ze houden van iets open plekken, vaak langs het pad.

Al vroeg in de herfst kun je ze aantreffen. Hun typische stervorm ontstaat als ze rijp worden en de slippert naar buiten buigen. Deze sterretjes kun je de hele winter en zelfs tot in het voorjaar nog tegenkomen.

De gekraagde aardster is de algemeenste aardster. Vooral op kalkhoudende grond, zoals de duinen, kun je andere soorten aantreffen. Soms vind je die ook in het binnenland op aangevoerd kalkrijk duinzand. Let dus goed op de kenmerken. Ze hebben soms grappige volksnamen, zoals de peperbus die meerdere openingen heeft of het weerhuisje, waarbij de slippert bij droogte weer inrollen.

<< Sterrenkaart: 4 januari 2024 om 20:00 uur.
Kijkrichting is zuid.

tot maart 2024. Neptunus die het verst weg staat van de planeten van ons zonnestelsel is nog een deel van de maand december te zien met een (kleine) telescoop en gaat de komende maanden ook steeds vroeger onder in het westen.

Meteoren

Tussen 7 en 17 december verschijnen de Geminiden. Dit is een van de rijkste jaarlijks terugkerende meteorenzwerf. Het maximum valt op donderdag 14 december. De maan is afwezig en stoort dus niet. Begin januari 2024 zijn de Boötiden te zien. De meteoren lijken uit een punt (radiant) uit het sterrenbeeld Boötes (Ossenhoeder) te komen. Het maximum valt op 4 januari in de ochtendschemering. De maan stoort licht en de schemering stoort natuurlijk ook. Radiowaarnemers zullen het maximum wel waar kunnen nemen. In februari en maart zijn er geen meteorenzwerf te zien. Natuurlijk is er altijd de kans dat je een 'vallende ster' ziet.

Sterrenbeelden

Orion staat prominent te pronken aan de hemel in de wintermaanden. Het sterrenbeeld bevat fraaie dubbelsterren. Om die waar te nemen heb je wel een telescoop nodig.

vervolg op pagina 18

De sterrenhemel in de wintermaanden

Edwin Sarink, AstronA

Wat is er te zien aan de hemel in de wintermaanden? In dit artikel een overzicht wat er te zien is met of zonder telescoop ...

Planeten

Mercurius is de eerste dagen van december rond 17 uur nog met moeite te zien laag in het zuidwesten. Daarna is de kleine planeet in januari een ochtendverschijnsel. De planeet heeft dan gezelschap van de 'ochtendster' Venus. De tweede helft van maart 2024 duikt Mercurius weer op in het westen. Het is dan de meest gunstige avondverschijning van het jaar. Omdat Mercurius en Venus binnenplaneten zijn -we kijken vanaf de aarde altijd richting de zon als we ze kunnen zien- zijn deze planeten alleen in de ochtend of avond te zien. Mars is pas in april 2024 weer zichtbaar. Jupiter is in december kort na zonsondergang al hoog in het zuidoosten zichtbaar. Vanwege de hoge stand aan de hemel dit jaar dus gunstige waarneemcondities. Begin

2024 is Jupiter nog goed waarneembaar, maar gaat wel steeds eerder onder in het westen. Met een verrekijker, vogelkijker of een AstronA zelfbouwtelescoop kun je mooi de wisselende posities van de vier grootste manen van Jupiter waarnemen. De maan Ganymedes is groter dan de planeet Mercurius. De maan Europa is een ijsmaan en Io is zeer vulkanisch. Callisto is de maan met de meeste inslagkraters van ons zonnestelsel. Saturnus is in het begin van december nog te zien, maar gaat halverwege de maand rond 22 uur in het zuidwesten onder. De eerste 2 maanden van 2024 gaat de geringde planeet steeds eerder onder en is in maart niet meer zichtbaar. Uranus is in december te vinden met een verrekijker tussen Jupiter en de Plejaden. De maanden daarna ook nog zichtbaar aan de avondhemel

Paardenkopnevel, opname Edwin Sarink

De mooiste nevel is natuurlijk de Orionnevel. Deze is al te zien met een verrekijker. Het is een object waar iedere amateurastronoom elk jaar weer naar uitkijkt. Bij de gordel van Orion (3 sterren schuin op een rij) staat de mooie Paardenkopnevel.

Deze is alleen maar fotografisch zichtbaar. In het sterrenbeeld Stier zijn 2 mooie open sterrenhopen te zien de Plejaden en Hyaden. Probeer ze ook eens met een verrekijker waar te nemen.

In het onopvallende sterrenbeeld Kreeft vinden we de mooie sterrenhoop de Kribbe. In het Engels 'Beehive' bijenkorf genaamd. Bij heldere hemel is de sterrenhoop net zichtbaar als wazig vlekje, maar door een verrekijker verandert het vlekje in een glinsterende zwerm sterren.

Veel plezier met het bekijken van de wintersterrenhemel! En...je bent altijd welkom bij een sterrenkijkavond van AstronA om meer tekst en uitleg te krijgen.

Staan en Opvallen!
voor kids van 0 - 13 jaar

www.kovhighfive.nl

Almelo: Roskamstraat 3 - T: 0546 648460 & Schoolstraat 44 - T: 0546 432976

Activiteiten

Activiteiten

De zes verenigingen hebben samen een heel gevarieerd en breed activiteitenaanbod voor hun leden (samen bijna 1.000) en belangstellend publiek.

Vaste activiteiten van Nivon

Onderstaande binnenshuis-activiteiten vinden plaats in het Natuurhus:

- Maandag 13.30 uur: Olieverfschilderen
Informatie via Marjolein Haaksman, 06 46 03 16 14, marjolein.haaksman@live.nl
- Dinsdag 13.30 uur: Patchwork en quilten
Informatie via Janny Hammink, 0546 81 04 32, henkhamm@hetnet.nl
- Diverse keren op donderdag 14.00 uur: Leeskring
Informatie via Hannie Snel, 0546 45 97 59, hanniesnel@gmail.com

(Vertrek)adressen activiteitenkalender:

Natuurhus	Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Beeklust:	Kinderboerderij/Stadsboerderij/Park: parkeren bij Ledeboerslaan 3, Almelo
Canisius:	Langs het Slot tussen Canisius en het bedrijf Automobielen
Doepark De Hagen:	Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Erve Peeze:	Informatiecentrum de Doorbraak, Wolbeslanden 5, 7627 PS Bornerbroek
Fayersheide:	Walstraat, Vriezenveen
Frans op den Bult	Hengelsestraat 6, 7561 RT Deurningen
Korenmolens:	Korenmolens 'De Hoop', Nieuwstraat 71a, Almelo
Kriekenhaar:	Kriekenhaar 11, Bornerbroek
Noordikslaan:	Noordikslaan 47, Almelo
NS-Station:	Voorzijde NS-station (centraal) Almelo
Ootmarsum:	Parkeerplaats hoek Oldenzaalsestraat en Wolfsbree
Oude weverij:	Sluiskade NZ 14, Almelo
De Pook:	Kanaal Almelo-Nordhorn, ter hoogte van het einde van de Gravenallee
Schelfhorst:	Winkelcentrum Schelfhorst, Ingang oostzijde (sporthal)
't Stek, Natuurlokaal Almelo	(voorheen 'de Horst'), Deldensestraat 248, Almelo
Zwembad:	Het Sportpark, Sluiskade NZ 126, Almelo

IVN - KNNV excursieprogramma

- Als de excursie per auto is, worden de deelnemers (ook de automobilisten) vriendelijk verzocht zich aan te melden.
- Bij de dagexcursie lunchpakket en drinken meenemen.
- Houd te allen tijde rekening met het weer en de weersverwachting.
- Waar nodig: minimaal 24 uur van te voren aanmelden.
- Instappen? Carpoolen op basis van het delen van de reiskosten.

Hieronder vindt u de activiteitenkalender. De meest actuele versie vindt u op www.natuurhusalmelo.nl

Tip! De activiteitenkalender is uitneembaar, dus bewaren aan het prikbord kan!

JANUARI 2024

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
wo 3	Uilen en braakballen determineren voor kinderen 8-12 jaar	14.00 - 16.00	Natuurhus	activiteiten.ivn.almelo@gmail.com	NME	gratis
zo 14	Scharrelkids: Astronomie	10.00 - 12.00	Natuurhus	Scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IWN	leden gratis, niet leden € 3,-
zo 14	Wandelen	10.00 - 14.00	NS station	info@nivalmelo.nl of 06 18 78 30 09	NIVON	reiskosten
wo 17	Eetcafé	17.30 - 19.00	Natuurhus	info@natuurhusalmelo.nl	Nivon	€ 15,- incl. koffie
do 18	Workshop telescoop gebruik	19.30 - 22.00	Natuurhus	ledereen welkom, aanmelden verplicht via info@astrona.nl	AstronA	gratis
vr 19	Concert: Ynke Bron en Anja Lankamp	20.00 - 22.00	Natuurhus	www.natuurhus.almelo.nl	Natuurhus	zie website
za 20	Kindersterrenkijkavond	18.30 - 22.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	gratis
wo 24	Jaarvergadering	19.30 - 22.00	Natuurhus	alleen voor leden, via info@almelo.groei.nl	Groei & Bloei	gratis
do 25	Lezing: Tuin/en stadsvogels	19.00 - 22.00	Natuurhus	Aanmelden bij: Henri Jansen 06 20 08 00 33 Henk v.d. Aa 06 13 01 68 22 (max. 25 personen)	IWN/KNNV	gratis
za 27	Diersporen wandeling	10.00 - 12.00	Pook / Gravenallee	laura.brummehuis@gmail.com of 06 30 52 03 22 (max. 20 personen)	IWN	gratis

FEBRUARI 2024

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
zo 04	Workshop telescoopbouw	14.00 - 16.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	materiaal, zie www.astrona.nl
wo 7	Minicursus korstmossen deel 1. Inleiding	19.30 - 22.00	Natuurhus	windtalmelo@outlook.com	KNNV	€ 20,- voor hele cursus
vr 9	Minicursus korstmossen deel 2. Excursie in de stad	13.30 - 16.00	Natuurhus	windtalmelo@outlook.com	KNNV	€ 20,- voor hele cursus
zo 11	Scharrelkids: Papier scheppen	10.00 - 12.00	Natuurhus	Scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IWN	leden gratis, niet leden € 3,-
zo 11	Wandelen	10.00 - 14.00	NS station	info@nivalmelo.nl of via 06 18 78 30 09	NIVON	reiskosten
wo 14	Eetcafé	17.30 - 19.00	Natuurhus	info@natuurhusalmelo.nl	Nivon	€ 15,- incl. koffie
do 15	Sterrenkijkavond en/of ledenavond	19.00 - 22.00	Natuurhus	ledereen welkom, aanmelden verplicht via info@astrona.nl	AstronA	gratis
vr 16	Minicursus korstmossen deel 3. Excursie Mandercirkels	13.00 - 16.00	Natuurhus /Vertrek is om 13 uur vanaf Natuurhus	windtalmelo@outlook.com	KNNV	€ 20,- voor hele cursus
zo 18	Lezing + wandeling: winterkenmerken struiken en bomen	10.00 - 12.30	Natuurhus	Martin Mulder: 06 51 48 34 63 (max. 25 personen)	IWN/KNNV	gratis
za 24	Ganzen excursie Vreugdehoeve	9.00 - 16.30	Zwembad het sportpark	Henri Jansen, 06 20 08 00 33 (max. 20 personen)	IWN/KNNV	carpoolen
za 24	Sneeuwklokiesexcursie	13.30 - 15.30	De Dinkeltuin, Denekamp	info@almelo.groei.nl	Groei & Bloei	€ 4,-
wo 28	Informatieavond	19.30 - 22.00	Natuurhus	niet nodig	NME	leden € 2,50, niet leden € 5,-
wo 28	Leren over insecten en observatiekastjes maken voor kinderen van 8 tot 12 jaar	14.00 - 16.00	Natuurhus	activiteiten.ivn.almelo@gmail.com	NME	gratis

MAART 2024

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
zo 10	Scharrelkids: Timmeren voor de natuur	10.00 - 12.00	Natuurhus	Scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IWN	leden gratis, niet leden € 3,-
zo 10	Wandelen	10.00 - 14.00	NS station	info@nivalmelo.nl, of via 06 18 78 30 09	NIVON	reiskosten
wo 13	Lezing mossen	19.30 - 22.00	Natuurhus	Ron Poot, ronpoot@gmail.com, of via 06 22 99 71 49 (max. 25 personen)	IWN/KNNV	gratis
za 16	Landelijke sterrenkijkavond	20.00 - 23.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	gratis
zo 17	Excursie mossen	10.00 - 12.00	Parkeerplaats Gravenallee	Ron Poot, ronpoot@gmail.com of via 06 22 99 71 49 (max. 25 personen)	IWN/KNNV	gratis
wo 20	Eetcafé	17.30 - 19.00	Natuurhus	info@natuurhusalmelo.nl	Nivon	€ 15,- incl. koffie
do 21	Algemene Ledenvergadering	19.30 - 22.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	gratis
wo 27	Informatieavond	19.30 - 22.00	Natuurhus	niet nodig	Groei & Bloei	leden € 2,50, niet leden € 5,-

APRIL 2024

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
zo 7	Weidevogelexcursie Overtoom	8.30 - 12.00	Woon-boulevard tegenover cameraexpres	Ben van Veenen, 06 21 88 25 51 Laura.brummehuis@gmail.com of via 06 30 52 03 22 (max. 20 personen)	IWN/KNNV	op basis van carpoolen
zo 14	Scharrelkids verzamelen zwerfafval/magneetwissen	10.00 - 12.00	Natuurhus	Scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IWN	leden gratis, niet leden € 3,-
zo 14	Wandelen	10.00 - 14.00 uur	NS station	info@nivalmelo.nl of via 06 18 78 30 09	NIVON	reiskosten
wo 17	Eetcafé	17.30 - 19.00	Natuurhus	info@natuurhusalmelo.nl	NIVON	€ 15,- incl. koffie
do 18	Sterrenkijkavond en/of ledenavond	19.00 - 22.00	Natuurhus	ledereen welkom, aanmelden verplicht via info@astrona.nl	AstronA	gratis
za 20	Plantenruil	10.00 - 10.30	Stads-boerderij Beeklust	niet nodig, planten inbrengen vanaf 9.30 uur	Groei & Bloei	gratis
zo 21	Tankenberg	9.00 - 12.30	Woon-boulevard tegenover cameraexpres	Ron Poot, ronpoot@gmail.com of via 06 22 99 71 49 Martin Mulder, 06 51 48 34 63 (max. 20 personen)	IWN/KNNV	op basis van carpoolen

Tuincoaches in Almelo

Elizabeth Luitsz, Groei & Bloei

Tijdens het Oogstfestival op 8 oktober in het Doepark is het startschot gegeven voor de tuincoaches om van start te gaan. Na de training die ze volgden, geven zij gratis advies aan inwoners van Almelo die hun tuin willen vergroenen, meer biodiversiteit willen of problemen hebben met bijvoorbeeld wateroverlast.

Tuincoaches zijn geen hoveniers of tuinarchitecten, maar ze hebben wel de nodige kennis in huis. Zij geven voorlichting en advies over levende tuinen. Zij kunnen

adviseren bij het kiezen van de juiste planten op de juiste plaats. Daarbij houden ze rekening met de ligging, zon en schaduw, en hoe in de tuin wordt geleefd.

Ze weten de weg bij de diverse instanties voor eventuele aanvragen van bijvoorbeeld een vergunning/subsidie. Dit kan op verzoek van een bewoner van een privétuin, op verzoek van een bewonerscollectief voor bijvoorbeeld het vergroenen van hun straat, op verzoek van een wijkregisseur of op verzoek van een woningcorporatie.

Voor zover mogelijk zullen zij aanwezig zijn tijdens de diverse evenementen in de stad om flyers uit te delen om meer bekendheid te geven aan het werk van de tuincoaches. Tijdens het Oogstfestival zijn er al vier aanvragen voor advies binnengekomen, dus de tuincoaches konden direct aan de slag.

Tuincoaches krijgen een vrijwilligerscontract bij het Natuurhus en worden begeleid door Groei & Bloei Almelo. Een aanvraag voor advies kan via tuincoaches.almelo@gmail.com.

Tuincoaches Almelo is een project van Natuur en Milieu Overijssel, de gemeente Almelo, Groei & Bloei afd. Almelo e.o. en de Stichting Natuurhus Almelo.

Najaarsactie Groene Loper

kleurt Almelo groener

Angeliën Hoppen, Groene Loper Almelo

Met de najaarsactie 'van Boven en Onder GOED' van de Groene Loper Almelo ging weer in menig straat van Almelo de schop in de grond. Bewoners vergroenen hun woonomgeving met behulp van de 100 pakketten met klimplanten, stokrozen en verrijkte tuinaarde die de Groene Loper Almelo met hulp van vrijwilligers van het Natuurhus Almelo uitdeelde.

Gezonde bodem

Bij de actie was ook aandacht voor de bodem. Immers: gezonde planten hebben een gezonde bodem nodig. Om mensen daarvan bewust te maken, bood de Groene Loper naast planten ook verrijkte tuinaarde én informatie over het belang van een rijk bodemleven aan.

Verdere vergroening

Ook in oktober konden we in het kader van deze najaarsactie nog bewonersinitiatieven ondersteunen. De bewoners van de Kortenaerstraat, de Ruyterstraat en de Piet Heinstraat legden 35 geveltuintjes aan in samenwerking met Woningcorporatie St Joseph, Avedan, gemeente

Almelo en de Groene Loper Almelo. In de straten in de Westeres kwam in een gezamenlijke actie gevelbeplanting bij 11 woningen. Verder hebben we een initiatief op Erve Peeze kunnen ondersteunen met plantmateriaal en planten geleverd voor een Kamperfoelieactie in Bornebroek.

De Groene Loper Almelo

Het groener kleuren van Almelo is precies wat de Groene Loper Almelo nastreeft. Met elkaar werken aan een stad met meer biodiversiteit, meer koelte door planten en meer open grond waar regen in kan zakken. Wil je ook graag, samen met je burens de straat vergroenen? Neem dan contact met ons op. Dan kijken wij hoe we je verder kunnen helpen.

Markthandel Hans Wesselink

Aardappelen en fruit

Ook voor Uw fruitmanden

Bestellingen worden ook thuis gebracht

Tel: 0546 822 523

GP

Activiteiten

19 januari 2024 Concert in Natuurhus Almelo:

Zingen is een levenskunst

Ynke Bron en Anja Lankamp, Stichting Natuurhus Almelo

Waar de 'onder ons' sfeer van de huiskamer voelbaar is, de schoonheid van de muze kunst tastbaar wordt, en waar levenskunst haar unieke eigen verhaal vertelt, daar voelt Anja Lankamp zich letterlijk thuis. Een muzikaal portret van deze zangeres, al jaren in het vak.

Van chansons tot licht klassieke muziek, van eigen geschreven liederen in streektaal tot easy listening melodieën, van haar geliefde Griekse liederen tot kleinkunst, het maakt deel uit van dit avondvullende concert. Samen met pianiste Ynke Bron, vormt zij al jaren een graag gezien duo op diverse podia. Deze twee professionele

vrouwen voelen elkaar perfect aan en dat hoor je terug in hun musiceren. Een avond gegarandeerd luisterplezier en voor het Natuurhus een primeur in het kader van Kunst en Cultuur in huis halen. Dit avondvullende concert is op vrijdag 19 januari 2024 in het Natuurhus Almelo, Hagenborgh 4, Almelo om 20.00 uur.

Scharrelkids

Meedoen? Meld je aan via scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com tot twee dagen voor de activiteit.

Florinda te Riele, IVN Almelo

Astronomie

Waar komt de zon op en waar gaat hij onder? Waarom staat de zon laag in de winter en duurt de dag korter dan in de zomer? En hoe kunnen zonnestrallen ons helpen de tijd te bepalen? Dat zijn vragen waar we ons mee bezig gaan houden tijdens deze bijeenkomst van de Scharrelkids. We krijgen daarbij bezoek van een van de zes groene verenigingen van het Natuurhus die zich bezig houdt met sterrenkunde: AstronA (Astronomie Onderwijs Almelo). Zij geven ons uitleg over de zonnewijzer van het Doepark en we gaan aan de slag met onze eigen zonnewijzers.

Datum: zondag 14 januari
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Locatie: Natuurhus

Papier scheppen

Tegenwoordig proberen we zo min mogelijk te consumeren. Door minder te kopen hoeven we minder afval te produceren. Afval verminderen kunnen we ook door materialen te recyclen. Van iets bestaands wat niet meer wordt gebruikt iets anders te maken. Een goed voorbeeld hiervan is papier scheppen uit oud krantenpapier. Leerzaam, leuk en nuttig om te doen! Om je eigen gemaakte vel papier nog leuker te maken, gaan we hierin bloemenzaadjes verwerken. Benieuwd naar het eindresultaat?

Kom en doe mee op 11 februari.
Datum: zondag 11 februari 2024
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Locatie: Natuurhus

Timmeren voor de natuur

Het wordt bijna een jaarlijks terugkerende activiteit van de Scharrelkids: timmeren voor de natuur. Voor de derde keer op rij gaan we in maart een grote timmeractiviteit organiseren. Hierbij steken alle kinderen, ouders en grootouders de handen uit de mouw om de natuur een handje te helpen. Wat we precies gaan maken, is nog een verrassing. Het harde werken wordt wederom beloond, door iets moois voor de natuur en door iets lekkers om samen van te smullen!

Datum: zondag 10 maart 2024
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Locatie: Natuurhus

Kijk voor meer informatie over tijd en locatie op: www.ivn.nl/afdeling/almelo.

Productie van

puur en eerlijk voedsel

Loes van de Bos, Herenboeren

Een goed georganiseerde, coöperatieve boerderij opzetten volgens het type kleinschalig, gemengd bedrijf. Dat is het doel van Herenboeren Almelo. Een plek waar duurzaam, puur en eerlijk voedsel wordt geproduceerd voor en door de leden van de coöperatie waarbij een ervaren boer(in) het werk op de boerderij regisseert.

Een mooi concept dat helemaal in deze tijd past. Maximaal 200 leden kopen een aandeel voor 2.500 euro en zijn samen eigenaar. Iedere week betalen de leden een bedrag voor de oogst van verse groente, fruit, eieren en af en toe vlees. Met deze opbrengsten kan de boerderij worden gerund.

Helaas is het nog niet zover en zijn we op zoek naar grond. Een perceel van circa 20 hectare in of rond Almelo is nodig om van start te kunnen gaan. Zonder grond geen boerderij!

Moestuin

Gelukkig konden we dit jaar wel met een moestuin starten. Beter Wonen heeft een groot stuk grond gratis ter beschikking gesteld waar we heel blij mee zijn. Met hard werken, hebben we een moestuin aangelegd. De oogst is divers, aardappels, kolen, prei sla, bramen en bessen en nog veel meer. Iedere zaterdag wordt de oogst onder de leden verdeeld en recepten uitgewisseld. Het is zo leuk om je eigen voedsel te produceren.

De moestuin is een mooie opstap naar een eigen Herenboerderij. De aspirant-leden leren veel van en over het telen van fruit en groente. Samen duurzaam voedsel produceren dat is waar het om gaat!

Meer bekendheid

Naast de zoektocht naar een perceel blijven wij bezig om zichtbaar te worden voor het grote publiek en uit te dragen waar Herenboeren Almelo voor staat. Dit doen we door informatieavonden te organiseren, ons in de media te laten zien en door aanwezig te zijn op verschillende evenementen, zoals bijvoorbeeld Fête de la Nature, de Ambachtelijke Markt en het Oogstfeest.

Op deze dagen zijn we met meerdere Herenboeren aanwezig en vertellen wij bezoekers over het concept van Herenboeren, meestal onder het genot van een hapje gemaakt van eigen moestuinooft. Op dit moment is een aantal enthousiaste leden van het eerste uur (onze kartrekkers) op zoek naar grond. Er worden gesprekken gevoerd met de gemeente, boeren, makelaars en grondbezitters. Dit gaat allemaal niet over één nacht ijs, het heeft tijd nodig en we blijven doorgaan. Die grond zal er komen.

Geïnteresseerd in het Herenboeren concept? Aspirant-leden kunnen we nog gebruiken! Om van start te kunnen met de Herenboerderij hebben wij minimaal 150 en maximaal 200 leden nodig. Aanmelden kan via: www.almelo.herenboeren.nl.

Ook tips over grond zijn bij ons van harte welkom, je kunt dit laten weten via ons contactformulier: www.almelo.herenboeren.nl/contact.

Maar ook een schrijfpdracht, samenwerken, interviewen of brainstormen over oplossingen voor technische of praktische problemen zijn natuurlijk vaardigheden die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Kortom de boerderij is een unieke leerplek! We hopen dan ook dat we in 2024 weer veel scholen mogen verwelkomen. Kijk op www.kiekeboeren.nl voor het boeken van een les bij een boer en een datum naar keus!

Inmiddels staan de eerste lessen alweer geboekt voor 2024. Wil je ons volgen op facebook? Like dan onze pagina Boerderijeducatie rondom Almelo. Alvast bedankt en graag tot ziens.

Meer weten? Kijk ook op: www.kiekeboeren.nl en www.boerderijeducatienederland.nl.

Stichting Boerderijeducatie rondom Almelo

Miriam ten Velde, Stichting Kiekeboer'n en Boerderijeducatie Nederland

Onze stichting bestaat uit 4 educatieboeren uit de Gemeente Almelo. Dat zijn melkveebedrijf Baak-Janmaat, melkveebedrijf Werning, schapengrazerij Bornerbroek en zoogkoeienhouderij de Waterregge. Wij zijn aangesloten bij Kiekeboer'n en Boerderijeducatie Nederland.

Op de aangesloten bedrijven van Kiekeboer'n kun je met een schoolklas terecht voor leuke en leerzame praktijklessen. De educatieboeren nemen de klas mee in de beleving van de boerderij of het boerenerf waar zij hun activiteiten uitvoeren. Basis-, middelbaar of bijzonder onderwijs, mbo of hbo; we hebben praktijklessen voor ieder gewenst niveau.

Beleven, leren en ontdekken

Een praktijkles op een boerderij voegt veel toe aan de theorie. Jongeren weten bijvoorbeeld vaak niet waar hun voedsel vandaan komt. Een boerderijles helpt ze bij wereldoriëntatie en besef van hun eigen wereld. Op een boerderij zijn maatschappelijke vragen over bijvoorbeeld leven en dood, voortplanting, voeding en gezondheid dagelijkse kost. Leerlingen leren hierover na te denken

en ze te bespreken. Ook helpt een boerderijbezoek bij de ontwikkeling van praktische vaardigheden, zoals meten, determineren, interviewen en onderzoeken. We hebben vanaf het nieuwe schooljaar 2023 alweer 20 lessen belevend leren mogen geven.

Lesinhoud

We geven hieronder een idee van de vakken en lesinhouden waar een boerderijles bij kan aansluiten:

- Gezonde voeding
- Natuur en techniek
- Aardrijkskunde
- Biologie
- Cultuur en maatschappij
- Meten en rekenen, economie

IJzerhard (Verbena officinalis)

Wiepke van de Vliet, IVN Almelo

IJzerhard is een onopvallende plant. Je moet goed opletten om hem te ontdekken. Van de bleekgetinte bloemetjes, stakerige stengels en ondermaatse bladeren moet hij het niet hebben. Ondanks zijn slungelachtige verschijning speelde ijzerhard vroeger een belangrijke rol. Er werden de meest wonderbaarlijkste krachten aan toegeschreven en voor onze voorouders was het een heel belangrijk geneesmiddel.

Plantbeschrijving

IJzerhard heeft stijve, verticale, vierkantige, holle, vertakte stengels. De tegenoverstaande bladeren zijn langwerpig en in onregelmatig gekartelde lobben gedeeld. Door de korte stekelharen op de stengelribben, bladranden en nerven voelt de plant ruw aan. De bleeklila tot zachtroze bloemen zitten in de oksels van schutblaadjes.

Ze staan in lange, dunne aren, die taai en buigzaam zijn en zware stormen kunnen doorstaan. Ook na een flinke plensbui blijven ze fier overeind staan. De kroonbuis van een bloem is gekromd en meestal tweemaal zo lang als de kelk en heeft een krans van naar elkaar toe gebogen klierachtige aren. De onderste drie kroonslippen zijn omlaag, de andere twee omhoog gericht.

De vier meeldraden hebben korte helmraden. De stijl ontspringt aan de top van het vierhokkige, bovenstandige vruchtbeginsel. Na de bloei strekt de bloeiaar zich, waardoor de vruchten verder worden gescheiden. De splitvrucht is samengesteld uit vier roodachtig bruine nootjes, die aan de buitenkant netvormig geribbeld zijn.

Leefklimaat

Oorspronkelijk groeide ijzerhard in het Middellandse Zeegebied, maar heeft zich als begeleider van menselijke nederzettingen over de hele wereld verspreid. De plant houdt van een vruchtbare, goed gedraineerde, leemachtige bodem en een zonnig plaatsje. Zijn warmtebehoefte is vrij groot. Dankzij zijn ongevoeligheid voor betreding en

beweidingsgroei hij vooral op en bij onverharde paden, langs heggen en muren en in weilanden. Vorig jaar ontdekte ik de plant in onze tuin.

Naam van de plant

De geslachtsnaam Verbena is afkomstig van het Griekse verbenaca (= heilige twijg). De soortnaam officinalis verwijst naar zijn vroegere, officiële status in lijsten met geneeskrachtige planten. De Nederlandse benaming ijzerhard slaat op het stijve, metaaldraadachtige karakter van de dunne stengels. Men zou bijna denken dat ze van ijzerdraad zijn. Ze zijn zo hard dat je ze met een zeis moeilijk kunt maaien. Botanici uit de 16e eeuw verklaarden dat ijzer door het sap van ijzerhard gehard werd. Enkele volksnamen: ijzerkruid, hardijzer, eizen, iserhert, ridderkruid, venuskruid, strooikruid, wondkruid, pleuriskruid, duivenkruid en kerckkruid.

Heilig kruid

De Grieken en de Romeinen gaven ijzerhard de naam "Herba Sancta" (= heilig kruid). De plant speelde een belangrijke rol bij reinigingsoffers op de altaren van de

Griekse en Romeinse goden. Verdragen werden beklopt met een bosje ijzerhard om het meer gezag te verlenen. In Rome plukte men op een heilige plaats van het Capitool bloeiende ijzerhard-stengels om er de priesters mee te omkransen.

Ook de Perzen, Egyptenaren, Germanen en Kelten beschouwden ijzerhard als een heilige plant en gebruikten hem bij hun magische praktijken. Zo werd de plant in Perzië gebruikt bij de verering van de zon. In Egypte zei men dat het kruid ontsproten was uit de tranen van Isis, die om haar vermoorde echtgenoot huilde. De Germanen gebruikten ijzerhard bij hun offergaven, vooral bij het begin van de oorlog en het sluiten van vrede. Voor de Kelten was de plant één van de 7 heilige kruiden bij hun rituelen.

Magische plant

In de Middeleeuwen beschouwde men ijzerhard als een tovermiddel om maliënkolders, pantsers en wapenschilden ondoordringbaar te maken voor pijlen en ander wapentuig. Ook geloofde men dat de plant bescherming zou bieden tegen hekserij, kwade geesten en ongewenste personen. Degenen die zich baadden in het sap van de plant of zich ermee insmeerden, zouden beschikken over wonderlijke gaven, zoals het zien van de toekomst, het vervullen van wensen, de ergste vijand te vriend maken en bestand zijn tegen ziekte en betovering. Om aan te sterken na een ziekte, bond men de wortel van het kruid aan een witte draad en droogde hem om de nek tot volledig herstel. Werd de plant in de tuin begraven of in huis gezet, dan zou dat rijkdom brengen en andere planten goed laten groeien. Met wat ijzerkruid in je schoen zou je niet moe worden of de verkeerde weg inslaan. Als je het kruid in bed legde, zou je geen nachtmerries krijgen. Om angsten te beteugelen, stak je dagelijks een met ijzerhard omringde kaars aan.

Heksenzalf

Voor heksen was ijzerhard een geschenk uit de hemel. De plant werd gebruikt in toverrecepten en bij voorspelingen. Samen met acht andere kruiden werd er een heksenalf van gemaakt, waarmee de heksen hun oksels instreken om door de schoorsteen bij hun vergaderplaats te komen. Ook droegen ze ijzerhard als kousenband of als koord rond hun middel om zich moeiteloos naar de sabbat te kunnen verplaatsen.

Liefdesplant

In Griekenland gold ijzerhard als een gelukskruid. Het kruid was gewijd aan de liefdesgodin Venus en werd gebruikt in de liefdesmagie en bij de bereiding van liefdesdrankjes. Romeinse bruiden droegen een ijzerhardkrans voor een gelukkig huwelijk. Men geloofde dat iedereen, die de plant bij zich droeg, zou hunkeren naar seksualiteit.

Geneeskrachtig kruid

Eeuwenlang was het bitter smakende ijzerhard voor het volk een wondermiddel voor alle mogelijke ziekten en aandoeningen, zoals huidziekten, lepra, slangen- en hondenbeten, uitvallend haar, cholera, de pest, enz.

De werkzame stoffen in ijzerhard zijn bitterstoffen, slijmstoffen, looistoffen, saponinen, alkaloiden, glycosiden, etherische oliën en vitamine C. Ijzerhard heeft aansterkende, krampopheffende, koortswerende, samen-trekkende, ontstekingsremmende, pijnverlichtende, bloedstelpende, water- en zweetafdrijvende, kalmerende en spijsvertering bevorderende eigenschappen.

In de volksgeneeskunde wordt ijzerhard nog gebruikt bij oedeem, geelzucht, reuma, zenuwpijnen, gewrichtsontsteking, ischias, hooikoorts en depressies. Een afkooksel van het kruid wordt gebruikt als zalf bij de behandeling van schaaf-, snij- en brandwonden, kneuzingen, zwellingen en aambeien of als gorgeldrank bij angina, keelpijn, slechte adem en tandbederf. Ijzerhardthee zou verlichting geven bij indigestie, nervositeit, slapeloosheid, hoest, hoofdpijn, migraine, whiplash en pijnlijke en onregelmatige menstruatie.

Ijzerhard heeft een stimulerende werking op de baarmoeder en moet vermeden worden bij zwangerschap!

VAN HUIGENBOSCH
Plaagdier beheersing

**BIOLOGISCHE EN
NATUURVRIENDELIJKE
BESTRIJDING**

06 41 75 53 21
info@ongedierterijssen.nl

**UW BIOLOGISCHE
KRUIDENIER
IN CENTRUM ALMELO**

Hans' Natuurvoeding

**BIOLOGISCH AVONTUUR VOOR AL UW
DAGELIJKE BOODSCHAPPEN**

Wij verkopen producten uit de biologische landbouw waar product, kwaliteit en respect voor mens, dier en plant voorop staat.

www.hansnatuurvoeding.nl
Schuttenstraat 4, 7607 JA Almelo
Tel.: 0546 810025

Openingstijden:
ma t/m vrij 09.00 - 18.00 uur
Zaterdag 09.00 - 17.00 uur

Peter Mirrer,

verwondering en nieuwsgierigheid

Jenny van Dorsten, IVN Almelo

Verwondering, het dagelijkse veranderen in de natuur. Hoe uit zo'n zaadje een plant, een vrucht komt, die alsmat groter wordt. Die verwondering en daardoor nieuwsgierigheid, ervaart Peter Mirrer, vice-voorzitter van IVN Almelo, nog elke dag.

Lang geleden kreeg hij als tienjarige een schooltuin met als gevolg dat hij koos voor de lagere tuinbouwschool en daarna de middelbare tuinbouwschool; dagelijks trainen van Rotterdam naar Utrecht vice versa.

Hij weigerde dienst en dat maakte het vinden van een baan niet eenvoudig. Als assistent tuinman ging hij aan de slag bij het Delta Ziekenhuis in Rotterdam, een psychiatrisch ziekenhuis met 1.000 patiënten.

Destijds moesten psychiatrische inrichtingen de eigen broek ophouden. Dat wil zeggen dat ze zelf voor het gehele levensonderhoud van hun patiënten verantwoordelijk waren. Alle groente, maar ook graan werd zelf geteeld. Er werd zelf brood gebakken, er was varkensteelt, een bloemisterij. Daar leerde Peter het vak tot in de details en was binnen twee jaar opzichter, wat tegenwoordig uitvoerder heet. Patiënten hielpen bij het tuinwerk. Een leerzame periode van zo'n vijf jaar, zowel in vaktechnisch als sociaal opzicht.

Hij solliciteerde daarna bij de Dienst Educatieve Ontwikkeling en werd uitvoerder school-werktuinen Rechter Maasoever. Negen jaar lang was hij verantwoordelijk voor twaalf school-werktuinen met schooltuintjes voor zo'n kleine duizend schoolkinderen.

Uitvoerder van boomverzorging op de Linker Maasoever werd zijn volgende werkkring. Het beheer van een paar duizend bomen met een tiental boomverzorgers. Het leukste was het verplanten van grote bomen. Zijn ogen schitteren wanneer hij zijn armen ruim één meter spreidt. Een jaar tevoren werden dan al voorbereidingen getroffen. Zo'n reus van tachtig tot honderd ton werd midden in de nacht met een enorme kraan op een dieplegger getild en onder politiebewaking naar de nieuwe plek vervoerd. Ook in Almelo ontdekte Peter Mirrer al echt mooie oude, bijzondere bomen. Hij is vast van plan daar wat mee te doen.

Langzamerhand was hij meer in managementfuncties terecht gekomen. Begin jaren negentig stapte hij over naar grootstedelijk projectmanagement. Van het herstructureren van een wijk tot aanleg van een noodspoor of ondergrondse garage. Dat was bij de Dienst Stedenbouwkunde. Hij had daar een coördinerende rol en moest zorgen dat een project voor de opdrachtgever gerealiseerd werd. Grote klussen van zo'n € 60 miljoen als de voorbereiding van het realiseren van de Groenzoom in de provincie Zuid-Holland van de Nieuwe Maas tot de landgoederenzone bij Wassenaar; een groene barrière voor de woningbouw, van anderhalve kilometer breed en 70 kilometer lang met functies als waterberging en recreatie behoorde daartoe. Hij deed daar ruime ervaring met het bestuurlijk en ambtelijk apparaat op.

Zijn taak in het bestuur van IVN afdeling Almelo ziet hij als bestuurlijk dienstbaar zijn, voorwaarden scheppend voor projecten door leden die inhoudelijk kennis hebben. Of hij in de toekomst voorzitter van IVN Almelo wil worden is onzeker, omdat er nog steeds geen duidelijkheid is over de keuze van Stichting Natuurhus Almelo over het accepteren van bijdragen van Urenco.

En dan is er natuurlijk de educatie. Hij vindt het belangrijk dat kinderen duidelijk krijgen dat sla niet in de groentebak van de supermarkt, maar in een tuin groeit, dat ze geconfronteerd worden met de natuur. Peter heeft originele ideeën om jongeren erbij te betrekken. Daar zullen we meer van horen.

Momenteel doet hij een imkerkursus. "In het begin denk je," zo zegt hij, "een volkje, leuk. Bijen vliegen in en uit, maar als je er een beetje in verdiept, is het zó bijzonder, wat daar gebeurt met die koningin, ongelooflijk zo'n wonderlijke wereld: verwondering en nieuwsgierigheid."

Sponsors van Natuurhus Almelo

Groenpartners

Door groenpartner te worden van Stichting Natuurhus Almelo laat u zien dat uw bedrijf de groene initiatieven, natuureducatie en duurzaamheid in en om Almelo van de stichting steunt en een warm hart toedraagt. Voor minimaal 1000 euro per jaar bent u al zakelijk groenpartner. Stichting Natuurhus Almelo heeft een ANBI-status, dit betekent dat giften aan ons fiscaal aftrekbaar zijn.

Als groenpartner geniet u diverse voordelen waarvan we er hier enkele noemen.

- U steunt het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatief pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- Uw logo wordt getoond op de homepage van onze website.
- U ontvangt 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.
- U ontvangt een eenmalige korting van 25 euro bij vier keer adverteren in het Natuurhusmagazine.

Lees meer voordelen en de wijze van aanmelden via www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-groenpartner

Enkele groenpartners zijn

Accountantskantoor Wansink & partner, Provincie Overijssel, Rabobank Noord-West Twente, Gemeente Almelo, Van Marle Consultants BV, Huize Almelo, Waterschap Vechtstromen, ROC Twente, Weidevogel Reclameproducties en StraC Communicatieadvies.

Vrienden

U bent al vriend van Stichting Natuurhus Almelo voor minimaal 100 euro per jaar! Als vriend steunt u de initiatieven en projecten van de stichting. Zoals de realisatie van Doepark de Hagen en het Natuurhus.

Als vriend geniet u diverse voordelen waarvan we er hier enkele noemen:

- U steunt het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatieve pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- U ontvangt 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.
- U ontvangt een eenmalige korting van 25 euro bij vier keer adverteren in het Natuurhusmagazine.

Lees meer voordelen en de wijze van aanmelden via www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-vriend

Enkele vrienden zijn

J.A.Bent, H. van Gerwen, Van Dijk Technologie, R. Hazelhoff, Fam. Rodenstein en Lulof experts in gedrukte communicatie.

Donateur

Voor minimaal 25 euro per jaar bent u donateur en daarmee steunt u Stichting Natuurhus Almelo. Samen zetten we ons in voor natuureducatie en de natuur in en om Almelo. Daarnaast helpt u ons bij de realisatie van Doepark de Hagen en het paviljoen.

Als donateur van Stichting Natuurhus Almelo

- steunt u het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatieve pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- ontvangt u 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.

Wilt u Stichting Natuurhus Almelo steunen? Ga naar www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-donateur om u aan te melden.

Enkele donateurs zijn

A. Koelman, A.G. de Bruijn, H. Scholten Albers, B. Heerink, B. de Vries, G.H. Hollander van Loevezijn, R. Westendorp-Stelling en H. Koskamp

Niet weggooien

Heeft u het Natuurhusmagazine Almelo gelezen? Gooi het niet weg, maar leg het bijvoorbeeld in de wachtkamer van uw huisarts of therapeut of in de huis-

kamer van een sportvereniging, wijkcentrum of bibliotheek. Zo hebben meer mensen leesplezier! Alvast bedankt voor uw medewerking!

Natuurhus Natuurhus Almelo

Het Natuurhusmagazine is een gezamenlijke uitgave van:

AstronA

AstronA (Astronomie Onderwijs Almelo) is een lokale vereniging die kennis over sterrenkunde wil verspreiden en populariseren. De vereniging doet dit door bijeenkomsten en voordrachten te organiseren. Verder wil de vereniging sterrenkundige waarnemingen bevorderen en geïnteresseerden in de astrofotografie bekwalen. Tevens ondersteunt AstronA docenten bij hun astronomielessen. Doordat de vereniging lid is van de KNVWS (Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde) maken we deel uit van de Astronomie gemeenschap in Nederland. www.astrona.nl

Imkersvereniging 't Iemenschoer

't Iemenschoer is de imkersvereniging van Almelo en omstreken en is een van de 220 afdelingen van de Nederlandse bijenhoudersvereniging NBV. Hoofddoel is het bevorderen van de bijenteelt door onder andere voorlichting op scholen en markten, organisatie van thema-avonden en begeleiding van nieuwe imkers die naast een persoonlijk mentor traditiegetrouw hun eerste bijenvolk van de vereniging krijgen. www.iemenschoeralmelo.nl

IVN

Het Instituut voor natuureducatie (IVN) is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu, door middel van voorlichting en educatie. Almelo is een van de 180 IVN-afdelingen die in Nederland actief zijn. IVN Almelo organiseert cursussen en activiteiten. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Mens & Natuur'. www.ivn.nl/afdeling/almelo

Groei & Bloei

Groei & Bloei maakt mensen bewust en enthousiast voor een groene omgeving in en rondom huis en in de natuur in het algemeen. De vereniging Groei & Bloei heeft landelijk 147 afdelingen. De afdeling Almelo en omstreken organiseert informatie-avonden, excursies, workshops, cursussen, plantenruildagen en open tuinen-weekenden. Leden ontvangen het maandblad 'Groei & Bloei'. www.almelo.groei.nl

KNNV

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een landelijke vereniging voor veldbiologie. De leden houden zich actief bezig met natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. KNNV organiseert excursies, lezingen, dia- en filmavonden. Er is ook een inventarisatiewerkgroep actief. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Natura'. De afdeling Almelo bestaat al meer dan 100 jaar en was de eerste KNNV-afdeling in Twente. www.knnv.nl/twenthe

NIVON

NIVON-Almelo is een afdeling van het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk (NIVON). Het NIVON is er voor iedereen die zichzelf en anderen wil versterken in de zoektocht naar een eerlijke en groene toekomst. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Toorts' en korting op het verblijf in NIVON-accommodaties in binnen- en buitenland. www.nivon.nl

Een nieuwe pas
aanvragen

tijdens uw
lunchpauze.

Met onze online diensten kunt u meer dan u denkt.

De meeste bankzaken regelt u makkelijk en snel online. Gewoon op het moment dat u dat wilt. Dus ook het aanvragen van een nieuwe bankpas heeft u via rabobank.nl of de Rabo Bankieren App in een handomdraai geregeld.

Ga naar www.rabobank.nl/zelfregelen of de Rabo Bankieren App

Rabobank

Een aandeel in elkaar

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

Stichting Natuurhus Almelo is door de belastingdienst erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen nut.

Een ANBI heeft een aantal belastingvoordelen, onder meer voor schenkingen, donaties en legaten.

- Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.
  - Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.
  - Een ANBI komt in aanmerking voor teruggaaf van energiebelastingen.
  - Vrijwilligers die voor een ANBI werken, doen daarmee onder bepaalde voorwaarden een gift aan een ANBI.
  - Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.
- Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst.
- Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek.

AQUA
Comfort
WATERSCHEIDINGSTECHNIEK

leverancier van, zuiver,
zacht en
zinnenprikkelend water

15 jaar garantie

Uw voordelen:

- Glanzend sanitair
- Kalkaanslag verdwijnt
- Nazemen douchecabine overbodig
- Langere levensduur van apparatuur
- Geen ontkalkingsmiddelen meer nodig
- Besparing in de portemonnee
- Heerlijke thee zonder aanslag
- Minder zeepverbruik
- Een zachte huid

Meer weten? Bel of mail Karst Rodenstein voor een vrijblijvend advies via 06-51065737 of karst@ikwilalkvrijwater.nl en bezoek de website

www.ikwilalkvrijwater.nl